

Familiekunde Vlaanderen regio Dilbeek vzw is een regionale afdeling van Familiekunde Vlaanderen vzw. Ons werkgebied omvat volgende fusiegemeenten: Affligem, Asse, Beersel, Bever, Dilbeek, Drogenbos, Gooik, Galmaarden, Grimbergen, Halle, Herne, Kapelle-op-den-Bos, Lennik, Liedekerke, Linkebeek, Londerzeel, Machelen, Meise, Merchtem, Pepingen, Opwijk, Roosdaal, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Ternat, Vilvoorde, Wemmel en de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Advies, opleiding, overleg, uitwisseling van ervaring, ontmoeting en samenwerking op het vlak van familiekunde en verwante wetenschappen staan daarbij centraal.

Naar jaarlijkse traditie staan we met een stand op De Dag van de Dilbekenaar

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Documentatiecentrum	2
Activiteiten	3
Activiteiten najaar 2026	4
Oostenrijkse militaire archieven (18 ^e eeuw)	5
Klassieke fouten bij begin stamboom	7
Opsluitingsdossiers jongeren	9
Heeft de oorlog de naam van mijn straat veranderd?	11
De Officialiteit in Brussel	12
Belgische soldaten in Duitse krijgsgevangenenkampen	13
Schenkingen	14
Vraag en antwoord	14

VOORWOORD

Vorige week werd het tweede nummer van 2026 van Vlaamse Stam gepost. Abonnees mochten dit themanummer over de Gezondheidszorg dan ook deze week in de bus verwachten. Digitale abonnees vinden het tijdschrift vanaf nu op de Octopus-website. Inloggen kan daar met de gebruikelijke login en paswoord. De beide nummers van 2026 kunnen zowel online gelezen als gedownload worden. Wie problemen of opmerkingen heeft kan ons contacteren op info@familiekunde-vlaanderen.be of op marketing@familiekunde-vlaanderen.be. Veel leesplezier.

Dat het loont om een vraag te stellen in onze rubriek “Vraag en antwoord” is nog maar eens bewezen.

In onze Nieuwsbrief, jg 18, nr. 2, februari 2023 werd een vraag opgenomen, ingezonden door André Sijnesael uit Nederland, in verband met zijn zoektocht naar Brion Joannes te Grimbergen.

Onlangs kreeg hij hierop antwoord. Je kan het terugvinden achteraan in deze rubriek.

Dus heb je specifieke vragen aarzel niet ze in te zenden voor publicatie. Je weet nooit of je het antwoord vindt.

DOCUMENTATIECENTRUM

Bezoek ons documentatiecentrum

De leeszaal is voor iedereen toegankelijk

U kan er terecht voor opzoekingen in onze talrijke genealogische bronnen, boeken, tijdschriften en andere bronnen. Op onze computers kunt U er digitale versies van bewerkingen, heemkundige tijdschriften, kwartierstaten, familiegeschiedenissen, onze verzameling rouwbrieven en bidprentjes, enz. ... raadplegen

Heeft u een vraag of probleem bij het opmaken van uw familiegeschiedenis?

Ons team vrijwillige medewerkers loodst u graag doorheen uw zoektocht.

Ons documentatiecentrum bevindt zich in bibliotheek ‘De Wolfspuit’
D’ Arconatiestraat 1 te 1700 Dilbeek (naast CC Westrand)

De leeszaal van ons documentatiecentrum is volledig opengesteld op
elke **4e zaterdag** van de maand van **10.00 tot 13.00 uur**
elke **maandag** van de maand van **14.00 tot 16.00 uur** echter alleen op voorafgaandelijke
afspraak bij Myriam Smet
via e-mail myriam.smet3@telenet.be

Openingstijden in juni 2026

maandag 1 juni van 14.00 tot 16.00 uur (op afspraak)
maandag 8 juni van 14.00 tot 16.00 uur (op afspraak)
maandag 15 juni van 14.00 tot 16.00 uur (op afspraak)
maandag 22 juni van 14.00 tot 16.00 uur (op afspraak)
zaterdag 27 juni van 10.00 tot 13.00 uur
maandag 29 juni van 14.00 tot 16.00 uur (op afspraak)

Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een
bijdrage van 2,00 euro

OPGEPAST! Ingevolge gewijzigde openingsuren van de bibliotheek is ons
documentatiecentrum niet meer open op donderdagavond.

ACTIVITEITEN

Omwille van organisatorische redenen vragen wij u zich **steeds verplicht en tijdig vooraf in te schrijven** en uw aanwezigheid te bevestigen.
Inschrijven via info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be.

Vrijdag 12 juni 2026 om 10.00 uur bezoek aan het archief van het AMVB (Archief en museum voor het Vlaams leven te Brussel) te Brussel

Veel van onze voorouders komen uit andere delen van België of de wereld. Dikwijls verbleven ze enkele jaren of generaties in het Brusselse om van daaruit naar de groene Rand rond Brussel te trekken.

Veel Vlamingen vonden elkaar in de Brusselse grootstad via winkels, verenigingen, kerken, enz. Het AMVB stelt zich als doel om die Nederlandstalige aanwezigheid te bewaren en te duiden. Stephanie Lamaire maakt ons duidelijk wat we hier zoal zouden kunnen vinden.

Locatie: **AMVB, Arduinkaai 28 te 1000 Brussel**

Afspraak ter plaatse of om 9 uur aan de tramhalte Dansaert Park te Groot-Bijgaarden. Daar nemen we samen de tram en metro tot metrostation 'IJzer' om nog 10 minuten te stappen naar het AMVB.

Deze activiteit (zonder tramrit) is gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet leden betalen een bijdrage van 5,00 euro.

Vooraf inschrijven is verplicht via info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

Er is nog 1 plaats vrij!

ACTIVITEITEN NAJAAR 2026

Woensdag 9 september 2026 om 20.00 uur lezing door **Marcel Hollants** over “**De tafels van de burgerlijke stand en de parochieregisters.**”

Hoe vindt u snel een geboorte- of doopakte, een huwelijksakte of een overlijdens- of begraafakte van uw voorouders?

Achter de ogenschijnlijk eenvoudige naamtafels van de burgerlijke stand en de oude parochieregisters schuilt een verrassend verhaal.

In deze voordracht ontdekt u hoe deze tafels tot stand kwamen, waarom ze in de 19de eeuw zelfs het onderwerp waren van een wetsontwerp, en welke mogelijkheden - én valkuilen - ze vandaag bieden voor genealogisch onderzoek.

Deze lezing wordt verzorgd door Marcel Hollants, zelf medewerker bij Familiekunde Vlaanderen regio Dilbeek vzw, die al meer dan dertig jaar onderzoek verricht in binnen- en buitenlandse archieven.

Locatie: **Auditorium van kasteel La Motte, Lumbeekstraat 20 te Sint-Ulriks-Kapelle**

Toegang is gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet leden betalen een bijdrage van 5,00 euro.

Vooraf inschrijven is verplicht via info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

Woensdag 14 oktober 2026 om 20.00 uur voordracht door **Brecht Liefsoens** over “**Whodunit**”. Over biologisch vaderschap bij negentiende-eeuwse voorhuwelijkse kinderen.

Locatie: **Auditorium van kasteel La Motte, Lumbeekstraat 20 te Sint-Ulriks-Kapelle**

Toegang is gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet leden betalen een bijdrage van 5,00 euro.

Vooraf inschrijven is verplicht via info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

Donderdag 26 november 2026 om 19.30 uur lezing gebracht door **Prof. Maarten Van Ginderachter**, hoogleraar geschiedenis aan de Universiteit Antwerpen, over zijn boek “**Arm Vlaanderen, honger, ziekte en globalisering in het midden van de 19de eeuw**”.

Vlaanderen anno 1850 roept het beeld op van boerenfamilies die met de moed der wanhoop een schrale oogst uit hun grond persen. Maar Maarten Van Ginderachter trekt die lokale geschiedenis uit de Vlaamse zandgrond. Zet je schrap voor een wereldreis langs het barkoude Milwaukee, het broeierige Calcutta, de kurkdroge kust van Peru en de door zandstormen geteisterde Sahel. Een tocht die voert langs het eerste Vlaamse SF-verhaal, de gruwelijke industrieziekte kaakrot, de mislukte Belgische kolonie in Guatemala, het ambacht van beerproeven en de uitvinding van de frieten. Kortom, zet je schrap voor de eerste échte wereldgeschiedenis van Arm Vlaanderen.

Een samenwerking tussen Familiekunde Vlaanderen regio Dilbeek vzw, Team Kennis gemeente Dilbeek, Heemkring BKW, Heemkring Bodeghave en Dorpsraad Groot-Bijgaarden.

Locatie: **Auditorium van Kunstacademie Dil’Arte, Kamerijklaan te Dilbeek**

Toegang: 10,00 euro

Inschrijven enkel via de website van Westrand vanaf 13 juni 2026

Woensdag 9 december 2026 om 20.00 uur lezing door **Koen Vermeulen**, archivaris **Stadsarchief Mechelen**, over “**Transcribus**”.

Transcribus is een AI-gestuurd platform voor het digitaliseren, transcriberen en doorzoeken van historische documenten. Ontworpen om het werk met historische documenten te vereen-

voudigen, door handgeschreven en gedrukte teksten automatisch te herkennen en te transcriberen.

Locatie: **Auditorium van kasteel La Motte, Lumbeekstraat 20 te Sint-Ulriks-Kapelle**

Toegang is gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet leden betalen een bijdrage van 5,00 euro.

Vooraf inschrijven is verplicht via info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

OOSTENRIJKSE MILITAIRE ARCHIEVEN (18^e EEUW)

Oostenrijkse militaire archieven (18^e eeuw)

Periode

Van 1713 tot 1794 heersten de Oostenrijkse Habsburgers over wat vandaag ongeveer België is. In quasi alle steden was er toen een militaire aanwezigheid. In totaal ging het om meer dan 10.000 manschappen in het hele gebied, met een maximum van 17.000 rond 1790 (Bruno Colson, 'Belgen in het Habsburgse leger: regimenten en militaire figuren van de Oostenrijkse Nederlanden, 1756-1815').

Er waren zogenaamde nationale infanterieregimenten met rekruten uit de betrokken regio die vrijwillig dienst namen in het Oostenrijks leger. In Oostenrijks België, of Belgium Austriacum, waren er vijf van dergelijke nationale, 'Wallonische' regimenten actief. Ze werden aangeduid met een nummer en de naam van de bevelhebber: Nr. 9 - vanaf 1775 Clerfayt; Nr. 30 – De Ligne; Nr. 38 – Kaunitz; Nr. 55 – Murray en Nr. 58 – De Vierset. Het regiment De Vierset was lange tijd gevestigd in Brugge en Oostende, waardoor we daar heel wat Vlamingen terugvinden. De namen van de regimenten wijzigden meestal samen met de bevelhebber (zie daarvoor de thesis van Van Wichelen en de website van Bommarez, onder 'Meer weten?').

Daarnaast was Mechelen één van de garnizoenssteden van het Oostenrijkse rijk met cavalerie, genie, een hospitaal en een invalidenhuis. Ook daar waren veel Vlamingen actief.

Gegevens

Met betrekking tot de nationale regimenten uit die periode zijn meerdere archieven bewaard:

1. **Het kerkelijk archief ('Kirchenbuch')**

Aan de militaire eenheden was ook een priester verbonden. Een aantal van de militairen was gehuwd, waardoor de aalmoezenier van het regiment niet alleen te maken kreeg met overlijdens, maar ook met huwelijken (militairen zelf, of hun kinderen) en geboorten. Hij registreerde die in zijn 'Kirchenbuch'. De inhoud van de aktes stemt vrijwel volledig overeen met die van de parochieregisters, maar bijkomend is steeds de graad en functie van de militair vermeld. Soms werden die gebeurtenissen, voornamelijk wanneer er lokale inwoners bij betrokken waren, ook geregistreerd in de registers van hun parochie, maar dat was zeker niet altijd het geval. Zo zijn van een heel aantal Vlamingen de aktes niet terug te vinden in de parochieregisters en dus ook niet in het rijksarchief. Personen die geboren waren aan het einde van de 18de eeuw konden bij een huwelijk aan het begin van de 19de eeuw daardoor geen uittreksel uit het doopregister voorleggen. Ze dienden dan een akte van bekendheid of notoriëteit te laten opstellen.

2. **Het militair archief ('Musterlisten und Standestabellen')**

In de Musterlisten (stamboeken) zijn van elke militair zijn een heel aantal gegevens vermeld zoals voor- en familienaam, functie, leeftijd, lengte, geboorteplaats,

godsdienst, namen en leeftijden van kinderen, talenkennis, het verloop van de militaire loopbaan (zie foto hieronder).

The image shows two pages of a handwritten military muster list (monsterlijst) from 1794. The left page is headed 'Der Ort wo jeder Akt. geboren' and 'Die Zeit der Abgangs'. The right page is headed 'Altes Kind. der Akt. Vater und Mutter' and 'Alte Gutsbes. und bey was Gebohrten die Eltern'. Both pages contain multiple columns with handwritten entries, including names, ranks, and dates.

Een pagina uit de monsterlijst van het district Mechelen van het garnizoen artillerie in de Nederlanden – najaar 1794 - <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q57-99V4-ZGMV?cat=541770&i=760&lang=en>

Bewaarplaats

In 1794 kwam er een einde aan de Oostenrijkse aanwezigheid in onze contreien. Het archief werd meegenomen naar Wenen, waar het zich momenteel in het [‘Kriegsarchiv’](#) bevindt. De scans van de microfilms zijn gepubliceerd op Familysearch.org.

Raadplegen

1. Via Familysearch.

Je kan de documenten vinden door te zoeken in de catalogus op **plaats** ‘Oostenrijk’, dan een **onderwerp** zoals ‘church’ of ‘military’ en ten slotte een **trefwoord** toe te voegen zoals ‘Mechelen’ of ‘regiment 058’.

2. Via Geneanet.

De doop- en huwelijksakten van het Mechels garnizoen en het regiment 58 - De Vierset zijn ook terug te vinden via een stamboom op Geneanet:

<https://gw.geneanet.org/oostenrijksleger>. Door huwelijksakten en doopregisters te combineren is het mogelijk om de gezinssamenstelling te reconstrueren.

In de bronvermelding staat steeds de link naar de desbetreffende pagina zodat de aktes vlot kunnen bekeken worden voor verdere info zoals locatie, functie in het leger, getuigen en doopheffers, geboortedatum, ... Wanneer er ook een registratie in een parochieregister gevonden is, wordt de link en meestal ook een foto van de akte toegevoegd.

3. Rond 1990 heeft Jan Priem de microfilms van het Kirchenbuch van het Regiment De Vierset uit het Weens archief getranscribeerd. Zijn boek (Priem, Jan. *Doop-, huwelijks- en overlijdensakten uit het keizerlijk en koninklijk Oostenrijkse grenadiersregiment nr. 58 - genaamd DE VIERSET*, VVF Oostende, 1991) is ter inzage beschikbaar bij FV-

Oostende en FV-Mandel-Leie. In de leeszaal van FV-Oostende kan je de ingescande versie raadplegen alsook een gedigitaliseerde index van familienamen.

Bron: Autuer Fons Doms, Familiegiedenis.be, Bronnen, Oostenrijkse militaire archieven (18^e eeuw)

KLASSIEKE FOUTEN BIJ BEGIN STAMBOOM

Vijf klassieke fouten die u moet vermijden als u begint met uw stamboom.

Elk jaar beginnen honderdduizenden mensen aan een zoektocht naar hun voorouders. Maar teruggaan in de tijd is geen eenvoudige opgave: tussen naamgenoten, onvolledige archieven en familielegendes is het makkelijk om in het begin van uw onderzoek de weg kwijt te raken. Hier onder vijf klassieke fouten die u moet vermijden wanneer u begint met uw stamboomonderzoek!

Genealogie is een discipline die vergelijkbaar is met wetenschappelijk onderzoek: het vereist nauwkeurigheid, methodiek en, bovenal, een gezonde dosis scepsis ten opzichte van ogenschijnlijk vanzelfsprekende waarheden. Om u te helpen een solide [en betrouwbare stamboom op te bouwen](#), hebben we de vijf meest voorkomende fouten van beginnende genealogen op een rijtje gezet.

1. Het negeren van mondelinge bronnen en familie-archieven

Veel beginners duiken meteen het internet op voordat ze zelfs maar hun zolder hebben onderzocht of met familieleden hebben gesproken. Ideaal gezien, zou men echter eerst de eigen familiestukken in kaart moeten brengen, voordat men online informatiebronnen raadpleegt.

Het belang van familie verhalen van ouderen

Het verzamelen van familie verhalen is een belangrijke stap in uw genealogisch onderzoek. Het is des te belangrijker omdat bij elk overlijden hele delen van de familiegeschiedenis verloren gaan, die nooit schriftelijk zijn vastgelegd. Een grootouder kan u details geven die in geen enkel officieel document vermeld zullen staan:

- Bijnamen
- De ware reden waarom iemand het land verliet
- Herinneringen aan verre neven en nichten of uitgestorven takken van de familie...

Structureer dit feitenonderzoek als een echt interview, met open vragen die gedetailleerde antwoorden uitlokken. Neem, met toestemming van de deelnemers, het gesprek gerust op met een spraakrecorder of smartphone. Over een paar jaar zult u beseffen hoe bevoorrecht u bent om deze verhalen opnieuw te kunnen beluisteren.

“Private” documenten

Voordat u verder terug in de tijd gaat, verzamel eerst alle familiedocumenten die u thuis of bij uw familieleden hebt. Deze bronnen stellen u in staat de barrières van de 20e eeuw te overbruggen, die online vaak moeilijker toegankelijk zijn vanwege privacybeperkingen. Bestudeer en digitaliseer deze verschillende documenten om hun behoud te garanderen en de basis te leggen voor uw stamboom.

- Familiebijbels of dagboeken
- Foto's met bijschriften (of foto's die door oudere familieleden van bijschriften moeten worden voorzien)
- Oorlogscorrespondentie of notariële akten (contracten, testamenten)

2. Blindelings vertrouwen op online stambomen

[Online stambomen](#) zijn waardevolle informatiebronnen, maar ze kunnen soms fouten bevatten. Een typefout in een voor- of achternaam, een fout in de afstamming of een verwarring tussen homoniemen kan een hele tak van uw stamboom onjuist maken.

De gouden regel: een online stamboom zonder bronvermelding moet worden beschouwd als een aanwijzing die nader onderzocht moet worden, en niet als een vaststaand feit.

3. Het niet systematisch noteren van bronnen

Vermijd het klakkeloos kopiëren en plakken zonder verificatie en onderbouw uw onderzoek met archiefdocumenten, fragmenten uit boeken of kranten, foto's, enz. Door uw stamboom op deze manier te illustreren, verbetert u de betrouwbaarheid ervan en maakt u het delen ervan veel leuker.

Dit is de fout waar alle genealogen na twee of drie jaar praktisch spijt van krijgen. Aanvankelijk denkt u dat u wel weet waar de informatie vandaan komt. Met 500 voorouders in de stamboom wordt dat echter onmogelijk.

Waarom is het noteren van bronnen zo belangrijk?

Mocht u later een tegenstrijdigheid tegenkomen (bijvoorbeeld twee verschillende geboortedata voor dezelfde persoon), dan kunt u teruggaan naar de oorspronkelijke bron om te controleren welke het meest betrouwbaar is.

De rigoureuze methode

Noteer voor elk stukje informatie dat u in uw stamboom invoert:

- Het type document (parochieregisters, militaire archieven, enz.)
- De gemeente en de exacte datum
- Het archiefreferentienummer of het oproepnummer.
- De aard van het document (origineel, samengevoegde kopie, of bijvoorbeeld slechts een vermelding in een ander document)
-

4. Te snel “zo ver mogelijk terug willen gaan”

Genealogie is geen korte sprint, maar een langdurige bezigheid. Haast leidt er onvermijdelijk toe dat u per ongeluk een generatie overslaat.

De verleiding van adellijke, mythische of tribale afkomst

Veel beginners zoeken verwoed naar een link met een adellijke familie of een beroemde historische figuur. Het gevaar: een generatie overslaan en verbinding maken met een tak met een vergelijkbare naam zonder bewijs van directe afstamming.

Werken in concentrische cirkels

Een goede methode is om alle informatie binnen één generatie te verzamelen voordat men verdergaat naar de voorgaande generatie. Dit omvat ook het onderzoeken van broers en zussen (zijdelings verwanten). Hun huwelijks- of overlijdensakten bevatten vaak de ontbrekende aanwijzingen die nodig zijn om de afstamming van de ouders te bevestigen.

5. De historische en geografische context negeren

Achternamen en data vormen het skelet van een stamboom. Om deze tot leven te brengen, is het belangrijk om de historische en geografische context van uw voorouders te bestuderen. Door de geschiedenis van hun dorpen of regio's te documenteren en meer te weten te komen over epidemieën, hongersnoden of oorlogen, kunt u de gevonden data beter interpreteren.

Veranderende grenzen en namen

Grenzen zijn in de loop der tijd vaak veranderd. Een voorouder die in 1850 in Nice werd geboren, was niet in Frankrijk geboren, maar in het Koninkrijk Sardinië. Een voorouder uit de Elzas kan in zijn leven wel vier keer van nationaliteit zijn veranderd zonder ooit te verhuizen. Achternamen waren evenmin vastgelegd en de spelling ervan kon aanzienlijk variëren. Een “Lefebvre” kon in hetzelfde register als “Lefèvre” of “Le Fèvre” worden geschreven, afhankelijk van wie het document opstelde. Namen konden ook opzettelijk of per ongeluk worden veranderd als gevolg van migraties.

Regionale bijzonderheden

Het bestuderen van lokale wetgeving of erfrecht helpt te begrijpen waarom een voorouder zijn of haar parochie verliet, of waarom hij of zij niet in een testament wordt genoemd. In sommige regio's erfde alleen de oudste zoon het land, waardoor jongere zonen gedwongen werden in ballingschap te gaan, in militaire dienst te treden of in de kerk te gaan. In andere regio's leidde een gelijke verdeling van het land tot versnippering, met talloze notariële koop- en ruilakten tot gevolg. Ook de positie van vrouwen kon aanzienlijk verschillen.

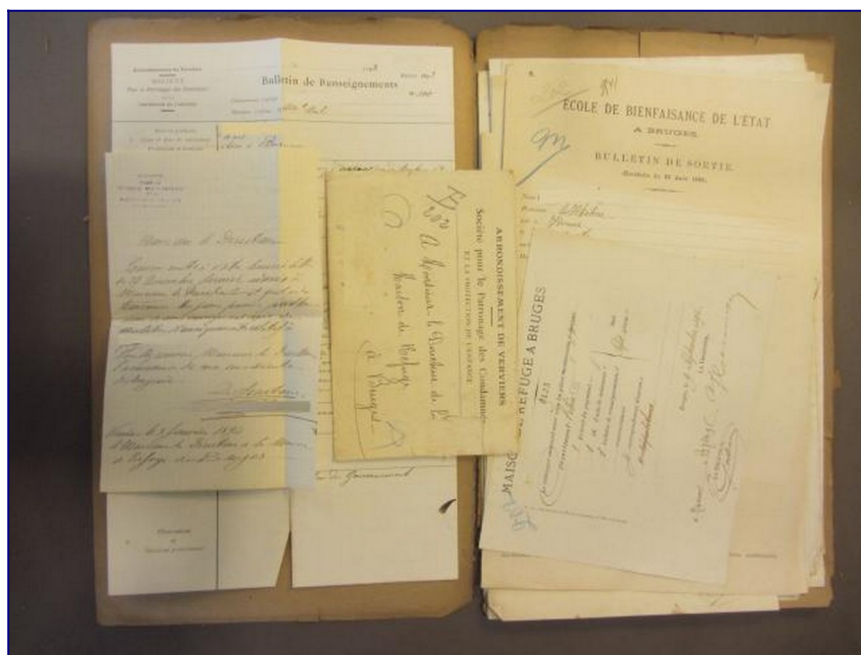
Conclusie: Geduld is de beste bondgenoot van de genealoog

Het opzetten van uw stamboom is een fascinerend intellectueel avontuur dat ons verbindt met de geschiedenis. Door deze vijf veelgemaakte fouten te vermijden, legt u een solide basis voor uw onderzoek. Vergeet nooit dat een “anonieme”, maar goed gedocumenteerde, voorouder veel waardevoller is, dan een prestigieuze voorouder, die u zomaar aan uw stamboom toevoegt door te speculeren.

Bron: Geneanet, Infobronnen, Blog, 11/05/2026

OPSLUITINGSDOSSIER JONGEREN

Opsluitingsdossier (jongeren)

Voorbeeld van een opsluitingsdossier in het Centraal Waarnemingsgesticht Mol. Rijksarchief Beveren, M65, 600, Dossier 3150.

Periode: Vanaf de tweede helft van de 19e eeuw.

Bewaarplaats: De archieven van de Rijksopvoedingsgestichten (ROG) worden bewaard in de Rijksarchieven. Een overzicht vind je op de website van [OUTLAW](#).

Raadpleging

De dossiers bevatten veel privacygevoelige informatie. Als je dossiers wilt raadplegen over minderjarigen die in de afgelopen 100 jaar verbleven in instellingen die voorafgingen aan de Vlaamse gemeenschapsinstellingen, heb je toestemming nodig van het [agentschap Opgroeien](#).
Gegevens

Iets meer context

Er zijn twee types dossiers: de waarnemingsdossiers (na 1913) en de opsluitingsdossiers.

De **waarnemingsdossiers** zijn aangemaakt tijdens een periode van observatie door een Waarnemingsgesticht (Mol voor jongens en Saint-Servais voor meisjes). De observatie duurde gemiddeld drie maanden en culmineerde in een waarnemingsrapport.

Dat bevat informatie over:

- De jeugd van de jongere
- Diens familie (incl. biografische gegevens, beroep, socio-economische situatie)
- Intelligentie van het kind
- Schoolprestaties
- Karakter
- Beroepskennis
- Later ook een eventuele medische voorgeschiedenis

Soms informatie over de relatie tussen ouders en kind.

Behalve dat rapport, bevat het waarnemingsdossier ook andere documenten, zoals aantekeningen van opvoeders of correspondentie met de kinderrechtter en met familieleden. Bijzonder is dat de waarnemingsdossiers ook autobiografische documenten van de jongeren bevatten. Deze opstellen, tekeningen of brieven werden gebruikt voor de waarnemingsprocedure.

Opsluitingsdossiers: elke jongere die werd opgesloten in een instelling, had een persoonsdossier. Dit dossier bevatte:

- Het waarnemingsrapport (zie hierboven)
- Aantekeningen van opvoeders over het gedrag van de jongeren
- Halfjaarlijkse evaluatierapporten
- Soms egodocumenten zoals persoonlijke correspondentie van jongeren met familieleden, met opvoeders en uitzonderlijk clandestiene correspondentie of zelfs brieven na vrijlating
- Sommige dossiers bevatten een foto.

Let op

De dossiers maken soms melding van familiale conflicten of mishandeling. De documenten zijn opgesteld in een periode waarin men anders omging met kwetsbare jongeren. De teksten, waarnemingen en beoordelingen kunnen kwetsende bewoordingen bevatten en moeten dan ook voorzichtig geïnterpreteerd worden.

Tips

- De dossiers zijn meestal geordend op datum van (eerste) inschrijving (zoals in het Mol, en Brugge), soms per jaar van inschrijving en familienaam (zoals in Ruselede) of geordend op geboortjaar en familienaam (zoals in [Saint-Servais](#)). Net als andere

gesloten instellingen, hadden heropvoedingsinrichtingen ook rollen van in- en uitschrijving, waar soms een alfabetische index voor beschikbaar is.

- Een jongere die naar een staatsinstelling werd doorverwezen, had behalve een opsluitingsdossier ook een gerechtelijk dossier. Na 1912 zijn dat dossiers van de kinderrechtbank. Ook die dossiers bevatten een schat aan informatie en bestrijken een bredere periode dan de periode van opsluiting.
- Sommige instellingen bevonden zich op hetzelfde terrein. In Mol bijvoorbeeld was er een Rijksopvoedingsgesticht, Centraal Waarnemingsgesticht en Schoolhoeve. In Brugge bevonden de Rijkskliniek en het Rijksopvoedingsgesticht zich in hetzelfde gebouw.
- Naast de staatsinstellingen bestond er een groot netwerk aan private instellingen, vaak van de katholieke zuil. De archieven van deze instellingen zijn niet altijd makkelijk op te sporen, als ze al bewaard en/of ontsloten zijn. Ook waarnemingsdossiers van private instellingen zijn niet noodzakelijk bewaard, al vind je meestal wel een kopie van het waarnemingsrapport terug in de opsluitingsdossiers.

Bron: *Familiegeschiedenis.be, Bronnen, Opsluitingsdossiers (jongeren)*

HEEFT DE OORLOG DE NAAM VAN MIJN STRAAT VERANDERD?

Heeft de oorlog de naam van mijn straat veranderd?

De invloed van bezettingen en oorlogen

Het verschijnen van het boek '[Brusselse plaatsnamen](#)' biedt ons de gelegenheid om nog eens in te gaan op alle aspecten van deze vraag in de context van de beide wereldoorlogen.

Wist u bij voorbeeld dat de gemeente Evere als eerste 'haar' Cyriel Verschaevestraat heeft afgeschaft? Het schepencollege heeft dit al op 21 september 1944 beslist. De Ernest Claesstraat werd dan eveneens omgedoopt.

De nieuwe namen worden zorgvuldig gekozen: Maquisstraat voor de eerste en Weerstandstraat voor de tweede. Laat ons ook het besluit van de Brusselse gemeenteraad eens nader bekijken waardoor de Zuidlaan in juli 1945 – en niet in 1948 zoals een verklarend bord uit 2012 ter plaatse aangeeft – de Stalingradlaan werd. De stad wou Maarschalk Stalin hulde brengen, maar de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe was haar voor. In november 1944 had die gemeente – met haar liberaal/socialistische meerderheid – immers beslist het Finlandplein, een naam van januari 1940, om te dopen tot Maarschalk Stalinplein.

En niet zomaar ergens een pleintje, maar wel het plein met het gemeentehuis, nu het Tombergplein. Sint-Lambrechts-Woluwe was toen nog niet zo verstedelijkt, de omgeving was vrij landelijk. De Sovjetambassadeur kwam op verkenning en bevond het plein het 'Vadertje der Volkeren' onwaardig ... Er kwam dus nooit een Maarschalk Stalinplein. Intussen was de stad Brussel die de Sovjetleider niet had kunnen eren, teruggevallen op ... de martelaarsstad Stalingrad!

De laan wordt in december 1945 officieel ingehuldigd in aanwezigheid van de Sovjetambassadeur. Bij die gelegenheid looft de liberale burgemeester Stalin uitvoerig in zinderende bewoordingen: "Onze bewondering voor hun briljante leider is eindeloos en we zullen hem nooit vergeten". Tot op de dag van vandaag is geen enkele poging om de naam te veranderen geslaagd.

Die twee voorbeelden tonen duidelijk aan hoezeer plaatsnamen onze omgeving markeren. De beide wereldoorlogen hebben hier een grote invloed op gehad. Het aantal wegen in de hoofdstad dat direct verwijst naar de Eerste Wereldoorlog, ligt hoger dan dat in verband met de Tweede Wereldoorlog – 263 tegenover 182. Dat komt grotendeels doordat de meeste van

die plaatsnamen uit het interbellum dateren, toen de hoofdstad een indrukwekkende urbanistische en demografische ontwikkeling heeft gekend met de aanleg van talrijke nieuwe verkeersaders tot gevolg.

Wie zich interesseert voor de veranderingen die de twee wereldconflicten hebben veroorzaakt, onderzoekt natuurlijk eerst en vooral de naoorlogse periodes. Maar ook tijdens de conflicten zelf duikt die vraag al op. Zo buigen de Brusselse gemeentes zich tijdens de Eerste Wereldoorlog herhaaldelijk over de netelige kwestie van de dubbele naamgevingen. En tijdens de Tweede Wereldoorlog wil secretaris-generaal Gerard Romsee van de omstandigheden gebruik maken om de voorwaarden tot verandering te verstrengen, recente omdopingingen ongedaan te maken en opnieuw namen in te voeren die aan de traditie herinneren. Zijn plannen kunnen wel niet volledig uitgevoerd worden, maar ze laten wel sporen na in de wetgeving: plaatsnamen veranderen is sindsdien moeilijker geworden.

Online informatie

De ‘*Académie royale de Belgique*’ heeft een lezingencyclus, ‘*Nom d’une rue*’, gewijd aan de plaatsnaamgeving in Brussel. Je kan die lezingen herbekijken op het YouTube-kanaal van de Academie ([Académie royale de Belgique – YouTube](#)).

Daarnaast staat de database met 5.099 unieke plaatsnamen vanaf nu online ([OdonIris - EBxl](#)). Bovendien tal van kaarten die je vrij mag downloaden, krijg je via het platform Zenodo toegang tot [een hele reeks gegevens die al basis dienden voor de categorieën en subcategorieën en dus ook voor de kaarten](#). Dit instrument wordt verder verfijnd en evolueert bijgevolg nog. Via een specifiek tabblad kan elke gebruiker wijzigingen voorstellen mits vermelding van de precieze bron.

Tot slot is het boek *Les noms de lieux à Bruxelles. Enjeux passés et présents* nu ook in het Nederlands verkrijgbaar: *Brusselse plaatsnamen. Uitdagingen van vroeger en nu*. Binnenkort kan de Franstalige versie online geraadpleegd worden op [Les noms des lieux à Bruxelles - EUB](#). De Nederlandse versie staat nu al online op [Brusselse plaatsnamen | Leuven University Press](#).

Bron: Cegesoma, Nieuws, Heeft de oorlog de naam van mijn straat veranderd?, 30/04/2026

DE OFFICIALITEIT IN BRUSSEL

Zedenzaken, huwelijkskwesties en clerici voor de officialiteit in Brussel

De officialiteit in Brussel is een eerder onbekende rechtbank die tussen 1448 en 1796 zaken behandelde over geestelijken of over de spiritualiteit en het zedelijke leven van de gelovigen in Brabant. [Een nieuwe inventaris](#) maakt dit archief voor het brede publiek toegankelijk.

Sinds de late middeleeuwen had elk bisdom een officialiteit of bisschoppelijke rechtbank. Brussel was geen bisschopszetel, maar huisvestte toch een officialiteit, zij het met tussenposen. Dat had alles te maken met het speciale statuut van het hertogdom Brabant. In enkele belangrijke constitutionele charters, zoals de Blijde Inkomst uit 1356, was bepaald dat Brabanders enkel voor Brabantse rechtbanken konden worden gedaagd. De officialiteiten van de bisdommen Kamerijk en vervolgens Mechelen, die heel wat Brabants grondgebied omvatten, lagen niet in het hertogdom. Vandaar de noodzaak om in Brabant – in Brussel of elders, bijvoorbeeld in een herberg op de Pasbrug vlakbij de grens tussen Mechelen en Brabant – een aparte kamer van deze rechtbanken in te richten.

Aanzienlijke delen van het archief zijn verloren gegaan, maar wat bewaard bleef, is verrassend divers. Je vindt in dit archief, bewaard in het [Rijksarchief Brussel \(Vorst\)](#), registers en procesdossiers over strafrechtelijke en contentieuze zaken en tal van huwelijksdispensaties. Eén 15de-eeuws register stamt van de officialiteit van het bisdom Kamerijk in Brussel. Een dossier over Hoegaarden is afkomstig van de officialiteit van het aartsdiakenschap van Brabant dat deel uitmaakte van het bisdom Luik. En de rest werd gevormd door de officialiteit van het in 1559 opgerichte aartsbisdom Mechelen en is in hoofdzaak 18de-eeuws.

Inhoudelijk gaan de meeste dossiers over het zedelijke leven van de gelovigen, met zaken over huwelijksbeloftes, ontmaagding met of zonder de belofte te huwen, scheiding, verleiding en verzet tegen geplande huwelijken. Gezien de thematiek, en in tegenstelling tot wereldlijke rechtbanken in de vroegmoderne tijd, zijn het vaak vrouwen die deze zaken aanspanden of die gedaagd werden. Dit bestand laat dus de stem van heel wat gewone vrouwen weerklinken, als slachtoffer maar zeker ook als zelfstandig handelende actoren die hun rechten durfden opeisen en hun eer en reputatie verdedigden in een door mannen gedomineerde tijd.

De inventaris

De inventaris is gratis online beschikbaar via onderstaande links.

VAN GELDER Klaas, *Inventaris van het archief van de officialiteit in Brussel (1448-1796)*, reeks Inventarissen Rijksarchief Brussels Hoofdstedelijk Gewest nr. 104, publicatie nr. 6647, Algemeen Rijksarchief, Brussel, 2026.

- [Raadpleeg de inventaris online via AGATHA](#)
- [Download de inventaris in pdf-formaat](#)

Bron: *Rijksarchief, Inventarisatie, Nieuwsbrief, 30/04/2026*

BELGISCHE SOLDATEN IN DUITSE KRIJGSGEVANGENENKAMPEN

Inventaris van de collectie Georges Lebrun over de levensomstandigheden van Belgische en geallieerde soldaten in de Duitse krijgsgevangenenkampen tijdens de Tweede Wereldoorlog

In 2023 heeft Georges Lebrun een erg mooie verzameling archiefstukken over de Duitse krijgsgevangenenkampen in de Tweede Wereldoorlog aan het CegeSoma geschonken. Om die verzameling uit te bouwen heeft hij zich gebaseerd op 'Le grand livre d'or du prisonnier de guerre belge, 1940-1945'. Hij contacteerde ook oud-krijgsgevangenen en hun familie, vooral

in Vlaams- en Waals-Brabant, om te vragen of ze nog archieven hadden die hij kon verwerven.

De stukken in deze collectie hebben vrijwel uitsluitend betrekking op de ervaringen van Belgische soldaten, voornamelijk Franstaligen, maar betreffen ook Franse, Poolse en Joegoslavische militairen. De verzameling bevat vooral brieven die de krijgsgevangen soldaten ontvingen en die ze zelf naar hun vrouwen, familie, vrienden en kennissen stuurden. Verder omvat de collectie een vijfhonderdtal foto's uit de krijgsgevangenenkampen: groepsfoto's, maar ook scènes uit het sportieve en culturele leven in de kampen. Ten slotte noteren we, in mindere mate, stukken zoals rantsoenkaarten, identiteitsbewijzen, aantekeningen, attesten, ...

Al deze documenten bieden een uiterst interessante inkijk in de levensomstandigheden in de krijgsgevangenenkampen.

Gertjan Desmet bezorgde de inventaris ('Inventaris van de Verzameling Georges Lebrun. Stukken inzake de levensomstandigheden van Belgische en geallieerde soldaten in de Duitse krijgsgevangenenkampen tijdens de Tweede Wereldoorlog', Brussel, 2026). U kunt die online raadplegen via [AGATHA](#) en ook [gratis in PDF-formaat downloaden](#).

Bron: Cegesoma, Inventaris collectie Lebrun

SCHENKINGEN

Schenken zoals genealogische documenten, rouwbrieven, bidprentjes, stambomen, allerlei boeken, familieboeken, stambomen, heemkundige werken, enz... blijven welkom in ons documentatiecentrum en zijn bij ons definitief in veilige handen!

Ze worden voor altijd veilig bewaard, worden opgenomen in de bibliotheekcatalogus en kunnen geconsulteerd worden door alle geïnteresseerden als eerste bron om uw stamboom op te maken.

Wie ook iets wil schenken, kan afspreken via info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

Wij mochten weer volgende schenkingen ontvangen!

Rouwbrieven/bidprentjes

VRAAG EN ANTWOORD

Antwoorden en nieuwe vragen altijd sturen naar volgend mailadres:

info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

Uw antwoord wordt dan overgemaakt aan de vraagsteller en gepubliceerd in de eerstvolgende nieuwsbrief.

BRION JOANNES te GRIMBERGEN

Antwoord op vraag 2023/02-01

Joannes Brion (geboren rond 1640) trouwde inderdaad te Woluwe-Saint-Lambert op 22/05/1665 (en niet 1667) met **Anna van der Stappen** en hij overleed in Eppegem op 07/03/1716. Er zijn bijgevolg 2 'Jannen' Brion.

- De (andere) Joannes Brion die overleed op 06/11/1691 in Grimbergen, 75 jaar oud, na 30 dagen in quarantaine te hebben gelegen in een huisje van een brouwerij in de tuin van de Abij, na een vreselijke aanval door een hondsdolle hond, werd vermoedelijk rond 1616 geboren. In ‘Tussen Dender en Dijle’ van Luc Annaert vinden we echter niets terug van een geboorte, wat zou kunnen betekenen dat dit eerder in Brussel dient gesitueerd te worden.
- Het 2de huwelijk van Joannes Brion op 09/02/1699 te Brussel in Sint-Catharina (of Sint-Kathelijne) was met **Anna Meert**.

Ik heb een analyse klaar over de ‘Familie Brion in de 17de en 18de eeuw – een dynastie van meiers en meiseniers’.

Hierin raak ik ook de oorsprong van het geslacht aan en bevat het meer informatie over het echtpaar **Brion-Verstappen**.

Zij hadden 7 kinderen in tegenstelling tot de 3 die over het algemeen worden vermeld in de verschillende genealogieën.

Ingezonden door Etienne De Boeck (Puurs- Sint-Amands)

Publicatie: Gilbert Buyst, Snikbergstraat 46 – 1700 Dilbeek

Redactie: gilbert.buyst@skynet.be

Waarnemend voorzitter: Gilbert Buyst

e-mail: info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

website: <https://fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be>

Zetel: Kleinekapellaan, 66 te 1700 Dilbeek

[Volg ons op](#)

[Privacyverklaring](#)

